Livsmedelsverket

Välkomna till SKAL-möte 6 november 2026

Tillsammans gör vi skillnad

Tänk på säkerheten

Var och en ansvarar för den information denne delar under mötet

Tänk efter innan du eventuellt delar information om vad som sagts på mötet

Agenda

- Dagens punkter:
  - Öppen information om hotbild, Oscar Jansson och Pierre Sunneborn Bårman, Livsmedelsverket
  - Utvärdering av myndigheternas arbete med försörjningsberedskap, Ulf Eliasson, Myndigheten för totalförsvarsanalys
  - Rådgivning om beredskap till lantbruksföretag, Maria Källming, Jordbruksverket
  - Åtgärder för ökad beredskap i lantbruksföretaget, Martin Andersson, Löderups Växt AB

- Stående punkter:
  - Lägesbild – Jordbruksverket
  - Lägesbild – Livsmedelsverket
  - Lästips och länkar
  - Övriga frågor, kommande möte mm.

Livsmedelsverket

SKAL 11 november 2026

Hotbild mot livsmedelssektorn

Innehåll

- Aktuell lägesbild
- Prognos 0-8 veckor

Aktuell lägesbild – hybridhot mot Sverige, EU, NATO samt konflikten i Mellanöstern

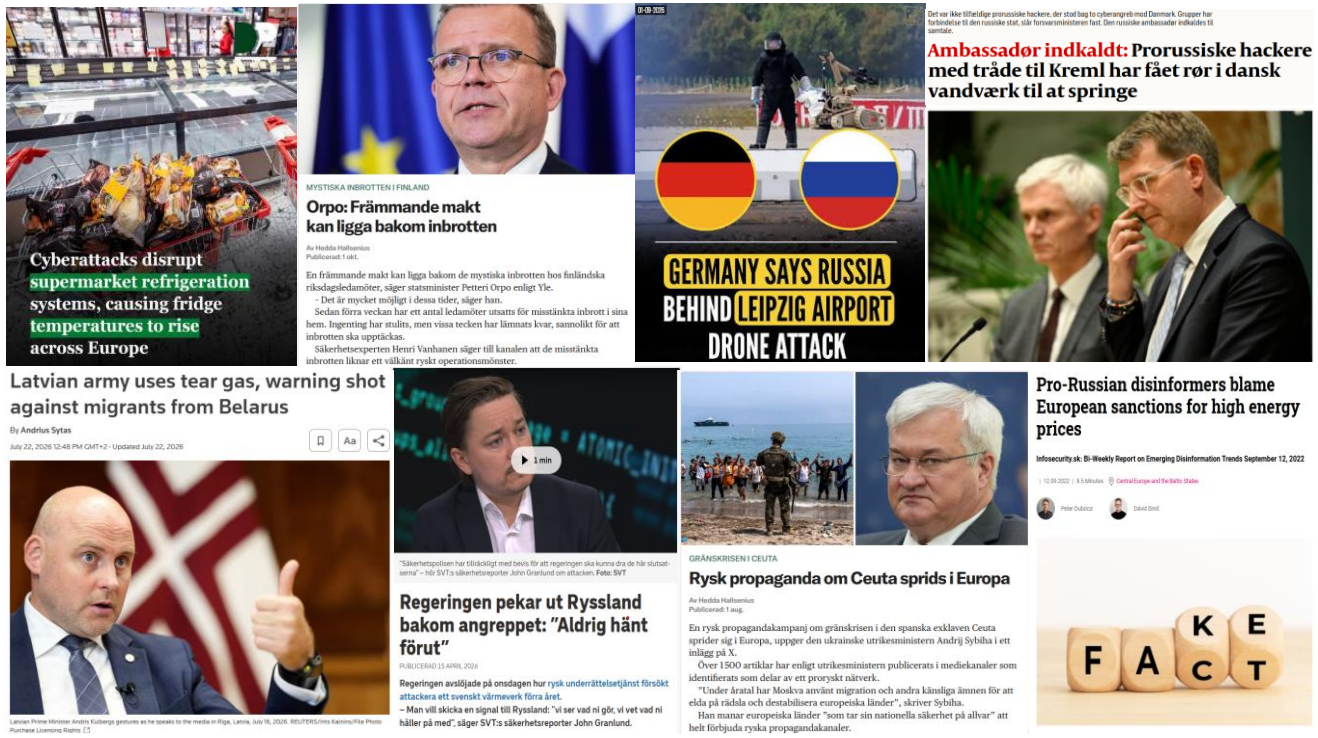
- Cyberangreppen mot **ICA**, **COOP** och livsmedelssektorn i flera andra **EU-länder** bedöms vara del av en serie hybridattacker mot länder som bistår **Ukraina** i dess försvarskrig mot **Ryssland** och/eller länder som är del i konflikten med Iran (inklusive den med **Iran** allierade **Houthimilisen** i **Yemen**).
- Hybridattackerna skiftar avseende modus och måltavlor, men gemensamt är att motståndaren agerar där sårbarheter identifieras, med målet att befolkning och politiker i de drabbade länderna ska uppfatta att stödet till **Ukraina** är en kostnad som man i längden inte orkar bära.
- De militära attackerna i framförallt **Hormuzsundet** koordineras med andra åtgärder från motståndaren, som syftar till att driva upp priser på bland annat drivmedel och livsmedel samt försvåra och fördröja leveranser av kritiska varor.

Cyberangrepp mot COOP, ICA

- Cyberangrepp den 2 november mot kylsystem hos **COOP** och **ICA**. Även butiker i **Belgien**, **Luxemburg**, **Estland**, **Finland**, **Portugal**, **Tyskland**, **Italien Nederländerna** och Irland 1-2 november. **Frankrike** i mitten av oktober 2026 samt butiker på **amerikanska** militärbaser i augusti 2026.
  - Pro-ryska ”**NoName057(16)**”, som är kända för attacker mot kritisk infrastruktur i **USA**, **EU** och **NATO-länder** samt ”**Z-Pentest**”, som kopplas till den ryska militära underrättelsetjänsten **GRU** har tagit på sig ansvaret för angreppen. Gränssnittet mellan grupperna och den **ryska** staten är diffus – varför uttalandet kan ses som ett sätt att skapa förnekelsebarhet och samtidigt tyst medge **ryskt** ansvar, **ryska** resurser och **ryska** intressen bakom angreppen.
- Underlåtenhet att uppdatera mjukvara ökade sårbarheten hos de **franska** butikerna som drabbades i mitten av oktober.
  - Det är okänt om detta också gällde butikerna som drabbades i angreppen 1-2 november.
- Ökning av (framgångsrika) angrepp som påverkar kylsystem under andra halvan av 2026.
  - Kan vara ett av många sätt att fördyra livsmedel, minska tilltron till livsmedelssektorn och därmed på sikt bidra till att minska uthålligheten i stödet för **Ukraina** samt **USA**:s och dess allierades krig i **Mellanöstern** (primärt mot **Iran**).
- Den **svenska** livsmedelssektorn kommer fortsätta att vara ett intressant mål att påverka och kommer med största sannolikhet att utsättas för liknande angrepp om angriparen ser möjlighet till framgång. Sårbarheter behöver därför identifieras och åtgärdas efter bästa förmåga.

Cyberangrepp mot ICA och COOP en del av större påverkansförsök och hybridkrig mot EU/NATO

Livsmedelsverket

Situationen i bl.a. Hormuz

- Ökning av attacker mot fartyg i **Hormuz** och **Persiska viken** under september och oktober – nära dagliga incidenter (ibland flera), oftast i form av att fartyg bekämpas på olika sätt med militära medel.
  - Ökningen kan ha berott på att **Iran** ville försvaga **president Trump** inför mellanårsvalen – höga energipriser ökade missnöjet i **USA**.
  - **Ryssland** uppdaterar även kontinuerligt egna exportrestriktioner som förstärker effekter på världsmarknaden av störningen av **Hormuz** – t ex på helium och ammoniumnitrat – och stör även transit genom landet av vissa produkter som ytterligare förstärker effekten.
- **Houthimilisen** i **Yemen** har genomfört flera framgångsrika attacker mot **Saudiarabien**, främst flygplatser men även oljepipelines, raffinaderier och hamnar.
  - **Iran** och **Ryssland** stödjer **Houthimilisen**. Stridigheterna flyttar fokus från **Iran** och skapar incitament hos **USA**:s starkaste allierade i regionen – **Saudiarabien**, att arbeta för ett fredsavtal mellan **Iran**, andra länder i regionen och **USA**. Viss prisökning på drivmedel har tidigare följt av periodvis utslagna pipelines i **Saudiarabien**.

Ökade kostnader för livsmedel och drivmedel minskar folkligt stöd för Ukraina och sanktioner mot Ryssland

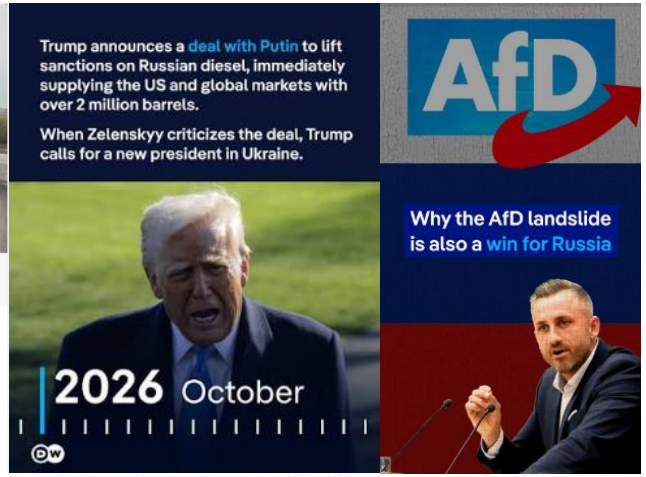
Ukrainas ekonomiska behov växer, men det gör också frågetecknen kring varifrån europeiskt stöd ska komma. SVT:s Europakorrespondent tittar närmare på tre vägar framåt. **Foto:** SVT

"Ovillkorligt stöd till Ukraina allt svårare att sälja"

PUBLICERAD 13 OKTOBER 2026

ANALYS · EU:s politiska stöd till Ukraina är fortsatt starkt. Men när Ukraina behöver mer pengar växer frågetecknen kring varifrån de ska komma. Europeiska ekonomier går trögt, nationella budgetar är pressade och Ukraina-skeptiska partier växer.

BBC

'Stop This Idiocy Of Backing Ukraine': Key NATO Nation Erupts Against West's Support To Kyiv

Marine Le Pen says she opposes sanctions on Russian gas

French presidential hopeful Marine Le Pen said she broadly supports sanctions against Russia, except when it comes to oil and gas supplies.

Valen i USA och Israel och vad det kan innebära avseende Iran

- I **USA** led **republikanerna** stora nederlag både i representanthuset och senaten. I **Israel** leds landet sedan drygt en vecka av en övergångsregering då tidigare regering inte fick majoritet i valet. **President Trump** och **vicepresident Vance** har båda uttalat att kriget mot **Iran** är en stor anledning till valförlusten.
  - Före valet rapporterades att **president Trump** planerade att attackera **Iran** efter valet. I **Israel** skulle ett anfall mot **Iran** kunna gynna nuvarande interimpremiärminister genom att tvinga fram en samlingsregering alternativt ett nyval, två alternativ som båda skulle gynna interimpremiärministern.
  - Startar ett nytt storskaligt krig i **Iran** kommer fartygstrafiken i **Hormuzsundet** att reduceras kraftigt, och även fartygstrafiken i **Bab al-Mandab** kommer att påverkas, vilket för **Sveriges** och **EU**:s del leder till bland annat kraftigt ökade energikostnader.

Prognos 0–8 veckor

- Hybridangreppen mot **EU** och **NATO** har ökat och troligen kommer de att öka de kommande månaderna. Identifierar motståndaren sårbarheter i den svenska livsmedelssektorn, exempelvis avseende IT-säkerhet, är det sannolikt att nya cyberangrepp likt de mot **COOP** och **ICA** genomförs.
- Fartygstrafiken i eller runtom **Hormuz** kommer fortsätta att vara påverkad under perioden, vilket håller uppe priser och dämpar fartygstrafiken. För att angreppen mot fartyg ska upphöra krävs troligen ett avtal mellan **Iran** och **USA**, vilket troligen behöver inkludera ett stopp för saudisk inblandning mot **Houthimilisen** i **Yemen**.
- Det tydliga valresultatet i mellanårsvalet i **USA** kan tala emot storskaliga attacker mot **Iran** de kommande månaderna. Det är tveksamt att **Israel** på egen hand genomför omfattande attacker mot **Iran** utan amerikanskt stöd. Sammantaget är fortsatta förhandlingar där **gulfstater**, **Iran**, **USA** m.fl. söker någon form av diplomatisk lösning, parallellt med småskaliga attacker från **Iran** mot fartyg i **Hormuz**, och **amerikanska** svar mot **iranska** mål det mer sannolika scenariot för de kommande månaderna.

Livsmedelsverket

Myndigheten för totalförsvarsanalys

Uppföljning av beredskapsmyndigheternas arbete med försörjningsberedskap

Ulf Eliasson, Amanda Carleson och Jonas Thelander

ulf.eliasson@mtfa.se

Telefon: 072 - 141 47 24

Uppdrag i regleringsbrevet för 2026

Uppföljning av beredskapsmyndigheternas arbete med försörjningsberedskap

Myndigheten för totalförsvarsanalys ska analysera i vilken utsträckning beredskapsmyndigheternas och andra aktörers samlade åtgärder bidrar till att försörjningsberedskapen kan upprätthållas inom respektive ansvarsområde. Myndigheten ska ge en samlad beskrivning av effekten av de åtgärder som har genomförts för att stärka försörjningsberedskapen utifrån totalförsvarets behov.

Myndigheten ska särskilt redovisa:

- I vilken mån riktade åtgärder till kommunala och regionala aktörer bedöms bidra till stärkt försörjningsberedskap
- I vilken mån riktade åtgärder till näringsidkare och andra icke-offentliga aktörer bedöms bidra till stärkt försörjningsberedskap
- Identifierade förbättringsmöjligheter och förslag på åtgärder utifrån uppföljningen.

MTFA ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) senast den 29 januari 2027.

Frågor till SKAL

- Investeringsprogram för livsmedels- och dricksvattenberedskapen

    - hur ser ni på investeringsprogrammets delar som riktar sig till näringslivet?

    - vilka resultat och effekter har myndigheternas åtgärder fått för era verksamheter?

    - har ni förslag på förbättringar?

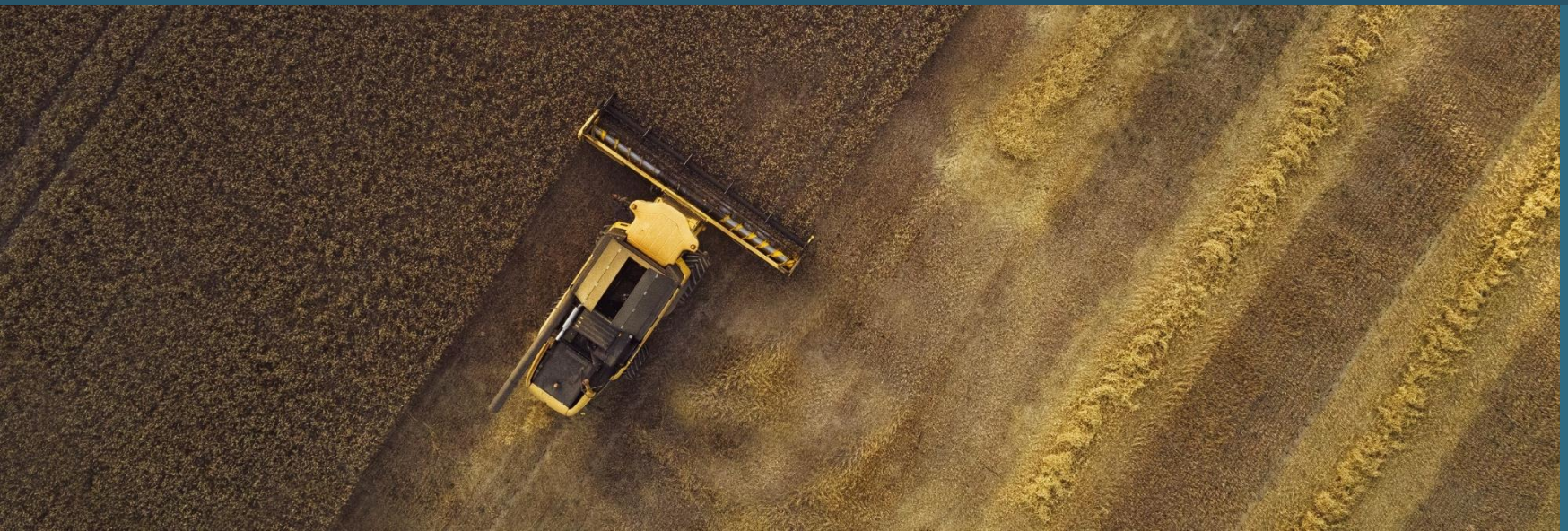

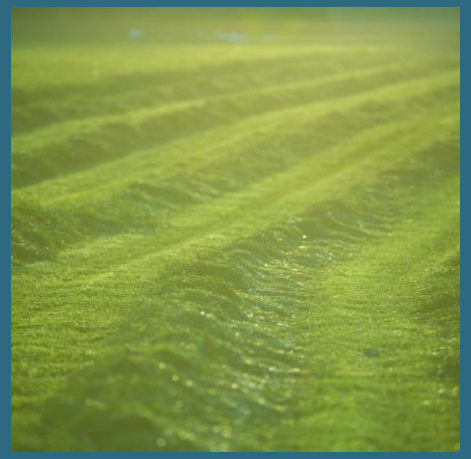
Myndigheten för totalförsvarsanalys

Maria Källming, Jordbruksverket

Beredskapskollen

Rusta lantbruksföretagen för robust primärproduktion!

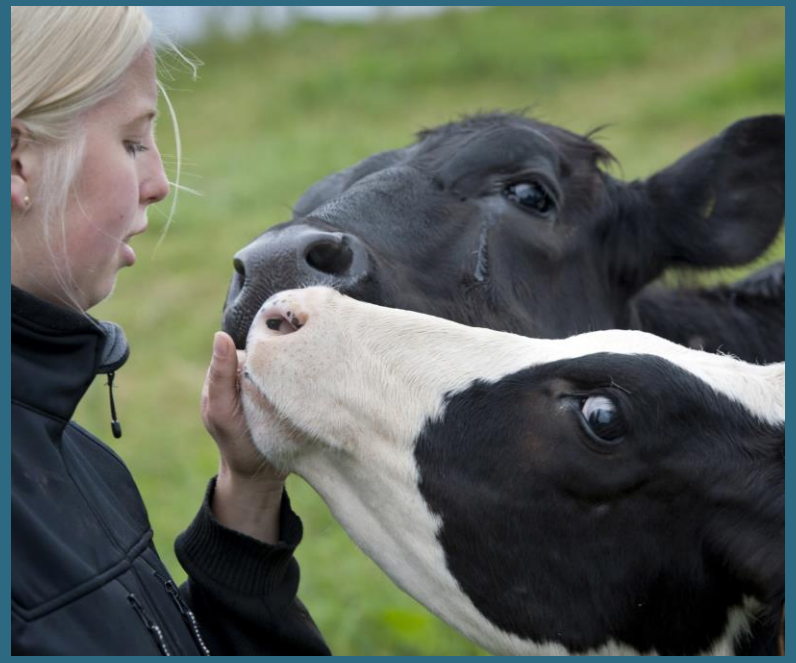

Regeringsuppdrag Robust primärproduktion

- Kunskapshöjande insatser
- Rådgivning (enskilt och i grupp)
- Investeringsstöd

Bakgrund
Greppa Näringen

- Hållbarhet i lantbruket sedan 2001
- Frivilliga åtgärder istället för mer regler
- Utvecklat utbudet av rådgivning i takt med samhällets fokus på olika hållbarhetsfrågor
- Utvecklat metoder, verktyg och underlagsmaterial i takt med forskning och utveckling

Beredskapskollen

- Öka lantbruksföretagets förmåga att **förebygga** och **hantera** störningar vid höjd beredskap och ytterst krig.
- Göra Sveriges primärproduktion mer **robust**.

Avbrott i energiförsörjning

IT-incidenter

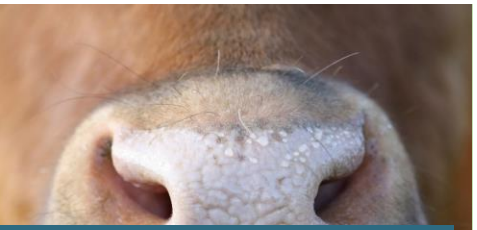
Ökade utmaningar med djurhälsa vid störningar

Bortfall av personal och externa tjänster

Brist på kritiska insatsvaror

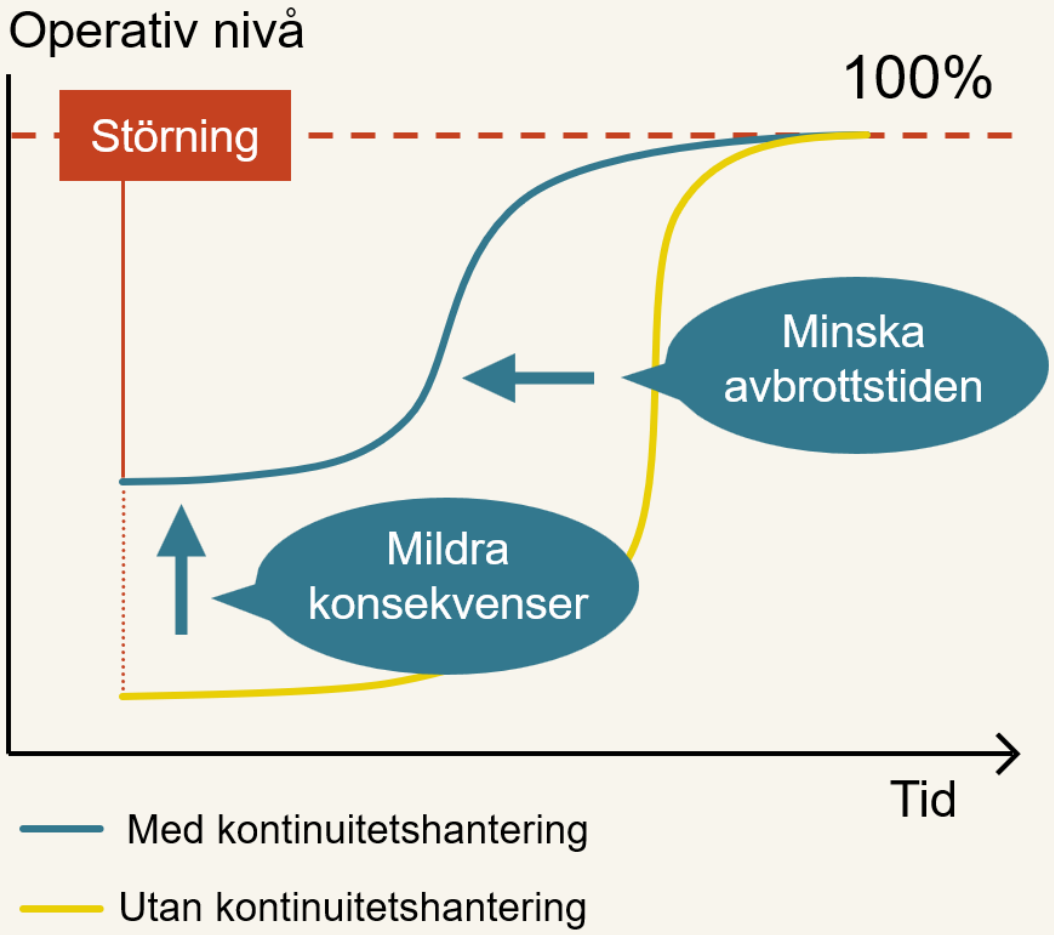

Avbrott i dricksvatten-försörjning

Avbrott i transporter

Kontinuitetshantering

Att planera för att upprätthålla sin verksamhet oavsett vad som inträffar.

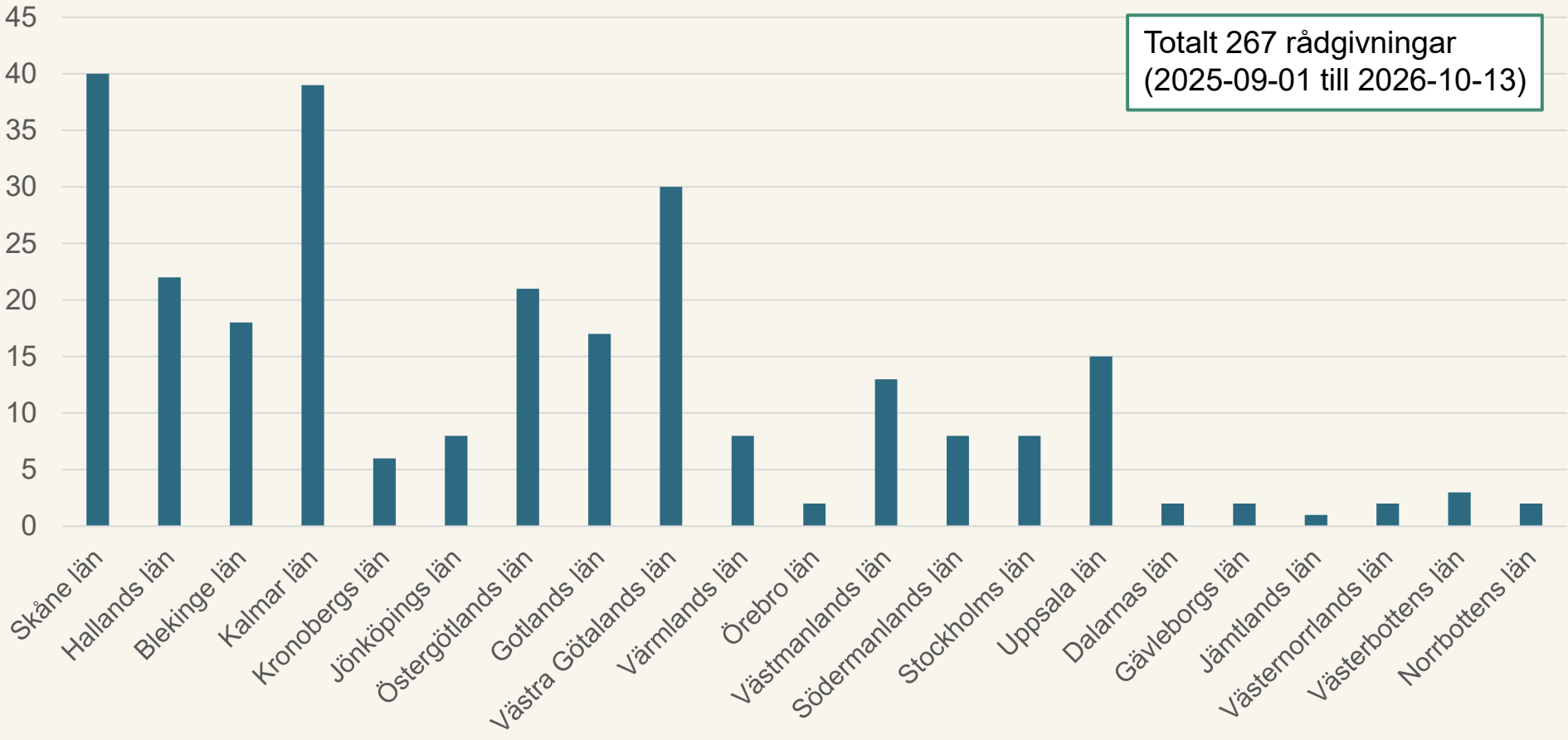
Kontinuitetshantering

- **Vilka** delar av produktionen måste alltid fungera?
- **Vad** behöver dessa delar för att kunna fungera?
- **Hur** påverkas produktionen om vi inte får tillgång till de resurser som behövs?
- **Vilken** förmåga har vi att fortsätta driva produktionen när vardagen inte är sig lik?
  - Genomföra åtgärder som kan **förebygga** störningar
  - Ta fram planer för att **hantera** de störningar som ändå kan uppstå

Webbverktyg för kontinuitetshantering

Rådgivningar hittills

Grupprådgivning på gång

- För alla lantbrukare oavsett gårdens storlek
- Stärka samarbetet på bygden
- Kompletterar LRFs studiecirkel
- Lanseras 2027

Vi målar fan på väggen…

…för att kunna sätta mat på bordet i alla lägen!

Tack!

maria.kallming@jordbruksverket.se

Beredskapstänk på gårdsnivå

I huvudet på en bonde…

Löderups Växt AB
SÖDERGÅRD

Södergård

Löderups Växt AB
SÖDERGÅRD

Var finns vi?

Löderups Växt AB
SÖDERGÅRD

Produktionssystem

Löderupsväxt AB

Verktyg:
5S
Tavelmöten
Värdeflödesanalys
Slöserijakt
Förebyggande underhåll
Snabba omställningar
PUFF

Vision

Förebild för ett modernt lantbruksföretag och en självklar samarbetspartner inom branschen

Mål

Maximal produktion med optimal insats

Produktionen skall ske enligt ingångna kvalitetssäkringssystem och enligt gällande lagstiftning

Arbetet skall genomföras i en säker och trivsam arbetsmiljö

En lärande organisation

Ständiga förbättringar

Engagemang & lagarbete

Stödjande ledarskap

Rätt från mig

Visualisering

Standardisering

Stabilitet

Utveckla medarbetare

Ta bort slöserier

Långsiktighet

LEAN LANTBRUK
LANTBRUK I VÄRLDSKLASS

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Samarbete
Förebild
Ansvar & Engagemang
Långsiktighet inom miljö och utveckling

Löderups Växt AB
SÖDERGÅRD

Samarbete

Löderups Växt AB

- Samlar halm åt LGAB
- Utför en del reparationsarbeten
- Tillhandahåller och utför maskinarbeten såsom utgödsling påfyllning av förnödenheter mm
- Utjämning arbetskraft

Löderups Gris AB

- Producerar gödsel till LVAB
- Utjämning av arbetskraft
- Gemensam frukost
- Lagerför en del rördelar, kopplingar mm

Löderups Växt AB
SÖDERGÅRD

Växtodling 2025

- Omfattning åker ca 375 ha
- Bevattning på ca 270 ha
- Stort inslag av specialgrödor
- Mycket maskinsamverkan
- Certifierad enligt IP-Sigill, -frukt&grönt samt arbetsvillkor
- Odling i Balansgård, lärkrutor mm
- LEAN

Löderups Växt AB
SÖDERGÅRD

Grödfördelning 2026

Gröda		Areal	Andel	
Höstraps		52.61	14%	
Höstvete		48.28	13%	Drank, ströhalm
Korn		42.14	11%	Kornkross, kornhalm
Potatis		37.69	10%	
Ängsgröe		28.87	8%	gräsfröhalm
Vårvete		24.62	7%	
Sockerbetor SMART		23.56	6%	
Vall		21.25	6%	gräsensilage
Havre		19.23	5%	
Spenatfrö		18.58	5%	
Lök gul		18.3	5%	
Träda		10.59	3%	
Morötter		9.02	2%	
Bete- slåttermark		5.27	1%	
Betesvall		4.12	1%	
Pumpa		3.98	1%	
Blandsäd		2.24	1%	Ärt/havre insådd av gräsfrövall
Blomfröblanding		1.81	0%	
		372.16		

Löderups Växt AB
SÖDERGÅRD

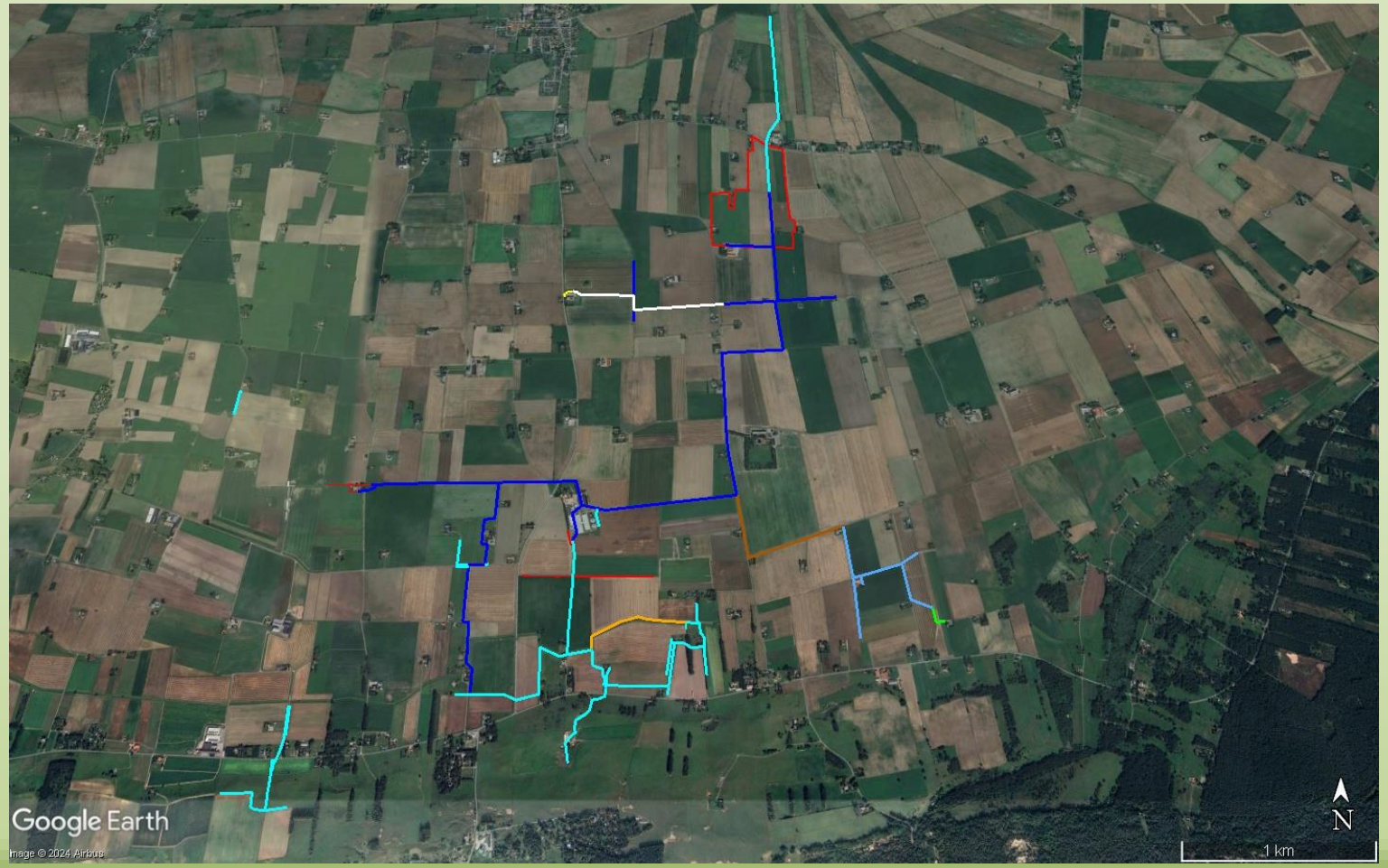
Naturbetesmarker

Löderups Växt AB
SÖDERGÅRD

Bevattning

Löderups Växt AB
SÖDERGÅRD

Räcker dieseln?

Elavbrott?

Vatten

Foder och förnödenheter

Medarbetarna

Samverkan på bygden

Löderups Växt AB
SÖDERGÅRD

Topp prioritet
– allt handlar om resurser…

- **Elförsörjning:** Elavbrott (några timmar/längre tid). Vad händer? Prioriteringsordning, reservkraft, kapacitet, solcell mm
- **Lager på förnödenheter:** Gäller LEAN fortfarande? Strategiska lager. Hur bygger man upp?
  Hur länge räcker dieseln? Lägstanivå? Kan vi bli oberoende på sikt?
- Djurhälsa och dricksvatten: Vatten till djuren, foder, mediciner
- Bemanning: Omsorg om medarbetarna, viktigaste resursen!
  Träna dem på att ta beslut.
  Introduktionen viktig, visa, tydlig förväntan, morgonmöte dagligen, skapa rutiner en del skriftliga

- Samverkan på bygden: Var hjälpsam, ett viktigt värde. Värdesätt vardagsrelationer, stanna upp ha tid att prata. Vårda relationer.

- Mål att vara en attraktiv arbetsgivare: Ordning och reda, ge personalen förutsättningar att lyckas i arbetet.

Löderups Växt AB
SÖDERGÅRD

Kristina Nigell 261106

Lägesbild Jordbruksverket

Oroligt läge i Mellanöstern

- Priserna på gödningsmedel har ökat successivt under hösten, pga konflikten i Mellanöstern och små gaslager i Europa.
- Det råder osäkerhet kring i vilken utsträckning detta kan komma att påverka nästa års skörd av spannmål och oljeväxter.

Skördeprognos

- Skörden är avslutad i hela landet, med undantag för skörden av sockerbetor som ännu pågår.
- Prognoserna för årets sockerskörd har justerats upp.
- Årets höstsådd av spannmål och oljeväxter har kunnat genomföras under gynnsamma förhållanden. Ingen brist på utsäde eller andra insatsvaror.

El Niño

- Väderfenomenet har slagit hårt mot Perus fiske. Peru står för 20 procent av den globala fiskmjölsproduktionen vilket lett till stigande priser på fiskmjölsbaserat foder.
- Fiskmjölsbaserat foder används inom vattenbruk, kyckling och grisproduktion.

Växtskadegörare och smittsamma djursjukdomar

- Danmark har rapporterat säsongens två första utbrott av högpatogen fågelinfluensa (HPAI) i kalkonbesättningar. Även i norra Tyskland har utbrott av HPAI i fjäderfäbesättningar konstaterats.
- Utbrotten sammanfaller med höstens flyttfågelperiod. Risken för spridning till svenska fjäderfäbesättningar bedöms öka, särskilt i södra Sverige.

Livsmedelsverkets lägesbild för Sveriges livsmedels- och dricksvattenförsörjning

Livsmedelsverkets samlade bedömning 2026-10-27 är att tillgången till mat och dricksvatten är god på kort och medellång sikt, men svårbedömd på lång sikt, sett till Sverige totalt. Lokalt kan dricksvattenförsörjningen vara påverkad och det finns även konstaterad påverkan för företag avseende transporter, prisstegring och inflation. Samspelet mellan geopolitik, klimatförändringar och global logistik ökar osäkerheten. Effekter på Europa och Sverige av global påverkan på livsmedels- och dricksvattenförsörjning är svåra att bedöma på medellång och lång sikt.

Det råder fortsatt risk för vattenbrist i flera län i framförallt södra delen av landet, både kopplat till låga flöden och låga grundvattennivåer. Vattenbristen förväntas ge effekter även under hösten innan grundvattenmagasinen fylls på.

Situationen i Mellanöstern är fortsatt en osäkerhetsfaktor. Ett osäkert omvärldsläge innebär höjd hotbild och konkreta risker för flödesstörningar samt konstaterade prisökningar.

Livsmedelsverket uppmanar fortsatt verksamhetsutövare inom livsmedels- och dricksvattenområdet att vara vaksamma samt att rapportera och anmäla händelser som avviker från det normala till ansvarig myndighet. Livsmedelsverket uppmanar företag att ha en kontinuitetshantering för olika faktorer som kan påverka tillgång till och leveranser av varor och tjänster, inklusive direkta eller indirekta beroenden i leveranskedjor som kan påverkas av situationen i Mellanöstern.

Läs hela lägesbilden på SKAL-webbsidan

Inspel?
livsmedelsforsorjning@slv.se

Livsmedelsverket

Aktuellt gällande vattenbrist

Fortsatt vattenbrist i många län pga. Låga grundvattennivåer

SMHI har meddelat risk för vattenbrist pga. låga flöden för ett flertal län, se aktuellt läge på SMHIs webbplats

Varningar och meddelanden — SMHI

Uppdaterad webbinformation:

Råd inför och vid vattenbrist och torka

Krisberedskap för dig med egen dricksvattenanläggning

Dricksvattenberedskap

Livsmedelsberedskap för företag

SGUs webbplats:

Risk för vattenbrist

Aktuella grundvattennivåer

Från SGUs webbplats, 5 nov

Energiläget

Energimyndigheten: Aktuell bedömning nationell samt globala marknader

Lägesbild Sveriges energiläge uppdaterad 4 november

Läget på de globala energimarknaderna, från 30 oktober

Nuläget på elmarknaden, oktober 2026

Det råder osäkerhet kring situationen i Mellanöstern och läget i farlederna i regionen kan ändras hastigt. Trots att trafiken genom Hormuzsundet fortfarande är kraftigt begränsad bedömer Energimyndigheten att Sveriges försörjning av bensin, diesel och flygbränsle i nuläget är stabil. Den fysiska tillgången på naturgas i Sverige bedöms inte påverkas på kort sikt. Beroende på utvecklingen framåt kan bedömningen av försörjningsläget förändras.

Energimyndigheten bedömer att det finns en förhöjd risk för högre elpriser, men att risken för effektbrist är låg under vintern 2026/2027. Priserna kan variera kraftigt både över tid och mellan elområden. Elpriserna i Sverige påverkas av samspelet mellan produktionsförutsättningarna, väder och efterfrågan samt utvecklingen på de europeiska elmarknaderna. Priserna påverkas indirekt av högre naturgaspriser i Europa.

Föredragande: Johanna Jansson, johanna.jansson@slv.se

Lästips, webbinarier & länkar

- Innovationssprint inom additiv tillverkning, workshop 8 december i Stockholm. Arrangörer: Myndigheten för civilt försvar i samarbete med RISE. Anmäl deltagande senast 20/11

Innovationssprint inom additiv tillverkning - en tvärsektoriell digital reservdelsakut

- Så bygger svenska företag beredskap i krigets Ukraina, rapport MCF. Seminarium och rapportsläpp 6 nov INSIGHTS
- Webbinarium 12 nov om rapportering och stöd kring cyberangrepp (Livsmedelsverket):

Webbinarium: Rapportering av cyberincidenter och möjlighet till stöd

- Webbinarier om säkerhet för små och medelstora företag, lyssna i efterhand

Tänk säkert-webbinarier för små och medelstora företag – Stöldskyddsföreningen

- Ny rapport från EFSCM om det europeiska livsmedelsförsörjningsläget: ”State of Food Security in the EU”

EU Agricultural Economic briefs

- Nyhet från EU-kommissionen om beredskap och skydd av civilbefolkningen

Commission takes new steps to prepare Europeans for growing crisis risks - European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations

- Forskningsrapport från institutet SNS om svenska företag och globala värdekedjor

Globala värdekedjor i Sverige: Beroenden och policy | SNS

Övriga frågor

Kommande möten

Inbjudningar till möten tom. april 2027 har skickats ut från vår funktionsmejladress: skal@slv.se

Nästa möte är fredag 11 december kl 10:00 – 11:30

Vi tar gärna emot tips på presentationer och förslag på företagspresentationer!

Länk till hemsida dokumentation SKAL

Om någonting inträffar som inte hör till det vanliga – kontakta oss!

Livsmedelsverket nås utanför kontorstid via TiB (tjänsteman i beredskap)
tel. 018-101 502, tib@slv.se

Jordbruksverket tjänsteman i beredskap tel. 036-12 72 55, tib@jordbruksverket.se

Polisens incidentnummer för samhällsviktig verksamhet
(Har skickats ut på mail vecka 7 2026)

Om ni har frågor som inte är akuta eller vill att vi kontaktar er, maila till livsmedelsforsorjning@slv.se
Eller för SKAL-mötesfrågor skal@slv.se

Tack för idag!